

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/150956,Zmarla-Zofia-Krzyzanowska.html>
04.05.2024, 06:10

Zmarła Zofia Krzyżanowska

Ze smutkiem informujemy, że zmarła Zofia Krzyżanowska – ratująca Żydów podczas okupacji niemieckiej.

Zofia Krzyżanowska z d. Klimek urodziła się w 1935 r. w Bydgoszczy. Trzy lata później rodzina Klimków przeprowadziła się do Pruszkowa. W czasie wojny ojciec Zofii Antoni Klimek pracował jako elektryk na kolei. Kiedy pewnego dnia pracując na stacji w Wołominie zepsuł mu się zegarek dowiedział się, że w grupie pracujących przymusowo na kolei Żydów z wołomińskiego getta znajduje się zegarmistrz Karol Berman. Z czasem między nimi narodziła się przyjaźń. Kiedy Klimek dowiedział się o planach likwidacji getta w Wołominie (październik 1942 r.) zaproponował Bermanowi pomoc. Najpierw ukrył Bermana wraz z żoną i córką w jednym z budynków na stacji w Wołominie, a po zakończeniu likwidacji getta przewiózł ich do Pruszkowa i ulokował w swoim mieszkaniu. Po kilku miesiącach do mieszkania Klimków trafiła inna żydowska rodzina Jabłkowskich, którzy również pochodzili z Wołomina. Obie rodziny ukrywały się u Klimków do czasu wkroczenia Sowieców do Pruszkowa w styczniu 1945 r. Przez trzy lata wraz z rodziną Klimków w ich jednopokojowym mieszkaniu przebywało 11 osób.

W 1989 r. Łucja i Antoni Klimkowie oraz ich dwie córki Halina i Zofia zostali odznaczeni medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata.

Zofia Krzyżanowska dwa lata temu pojechała do Izraela. Gdy odwiedzała Instytut Yad Vashem, zobaczyła swoje nazwisko na jednej z kamiennych tablic w Ogrodzie Pamięci. „Żałuję, że moi rodzice nie dożyli tego, żeby to zobaczyć” – ze wzruszeniem mówiła później dziennikarzom.

W 2017 r. prezydent Andrzej Duda odznaczył ją Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 1991 r. została odznaczona medalem Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata.

Pogrzeb Zofii Krzyżanowskiej odbył się 25 września 2021 r. w kościele św. Barbary w Modlinie Twierdzy (ul. Szpitalna 69, Nowy Dwór Mazowiecki). W uroczystości pogrzebowej wziął udział przedstawiciel Instytutu Pamięci Narodowej Łukasz Bielecki.